

Γονεϊκή Εμπλοκή και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση στην εποχή του Covid19

Parental Involvement and Distance Learning in the Covid19 era

Μαρία Καμπέρη, Εκπαιδευτικός, ΒΑ Αγγλικής και Γαλλικής Γλώσσας, ΜΑ Λογοτεχνίας, Εθνικό και
Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, mariakamperi1@gmail.com

Maria Kamperi, Educator, BA in English and French, MA in Literature, National and Kapodistrian University
of Athens, mariakamperi1@gmail.com

Abstract: It is widely accepted that in order to maximize students' potential, the full support of their parents is paramount. Parents play a role not only in their children's achievements but also in improving school reality in general by actively participating in enhancing their children's progress through help with homework and school visits in order to be informed, build strong relationships, monitor their children's progress, discuss with teachers and participate in school events. The present study examines the extent of parental involvement in the distance education program implemented in Greek schools during the Covid19 health crisis, through parents' views on this process.

Keywords: Parental involvement, Distance Learning, Covid19

Περίληψη: Είναι ευρέως αποδεκτό ότι για να μεγιστοποιηθούν οι δυνατότητες των μαθητών, ύψιστης σημασίας είναι η πλήρης υποστήριξη των γονέων τους. Οι γονείς διαδραματίζουν ρόλο όχι μόνο στα επιτεύγματα των παιδιών τους αλλά και γενικότερα στη βελτίωση της σχολικής πραγματικότητας συμμετέχοντας ενεργά στην ενίσχυση της προόδου των παιδιών τους μέσω βοήθειας στο σπίτι, επισκέψεων στο σχολείο για ενημέρωση και δημιουργία καλών σχέσεων, παρακολούθησης της προόδου των παιδιών τους, συζήτησης με τους εκπαιδευτικούς και συμμετοχής στις σχολικές εκδηλώσεις. Στην παρούσα έρευνα διερευνάται ο βαθμός της γονεϊκής εμπλοκής στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση η οποία εφαρμόστηκε στα Ελληνικά σχολεία κατά τη διάρκεια της υγειονομικής κρίσης του Covid19, μέσω των απόψεων γονέων σχετικά με την εν λόγω διαδικασία.

Λέξεις κλειδιά: Γονεϊκή εμπλοκή, εξ αποστάσεως εκπαίδευση, Covid19

1. Εισαγωγή

Εξαιτίας της υγειονομικής κρίσης του Covid19, στις 11 Μαρτίου του 2020, υπεγράφη Κοινή Υπουργική Απόφαση των υπουργείων Υγείας και Παιδείας, με την οποία αποφασίστηκε η απαγόρευση της εκπαιδευτικής λειτουργίας όλων των εκπαιδευτικών δομών στην Ελλάδα, δημοσίων και ιδιωτικών. Στις 13 Μαρτίου 2020 το Υπουργείο Παιδείας ανακοίνωσε την ενεργοποίηση ψηφιακών εργαλείων που θα επέτρεπαν την εξ αποστάσεως διδασκαλία στα

δημόσια σχολεία, συνδυαστικά τόσο με σύγχρονες, όσο και με ασύγχρονες μεθόδους διδασκαλίας, ως εξής:

•Ως σύγχρονη διδασκαλία νοείται η απευθείας διδασκαλία και μετάδοση μαθήματος σε πραγματικό χρόνο από εκπαιδευτικό, μέσω διαδικτυακής πλατφόρμας, σε μαθητές, σπουδαστές και φοιτητές που παρακολουθούν ζωντανά μέσω υπολογιστή.

•Ασύγχρονη είναι η διδασκαλία κατά την οποία ο εκπαιδευόμενος μαθαίνει σε διαφορετικό χρόνο από τη διαδικασία παράδοσης του μαθήματος ή δημιουργίας υλικού από τον εκπαιδευτικό, έχοντας πρόσβαση σε μαθησιακό υλικό μέσω διαδικτύου (σε συγκεκριμένες ιστοσελίδες που παρέχει το Υπουργείο) (<https://www.esos.gr/arthra/66585/n-kerameos-eimaste-etoimoi-xekina-i-ex-apostaseos-ekpraideysi>).

Η εν λόγω διαδικασία, πρωτόγνωρη για τα ελληνικά δεδομένα, απαίτησε την γρήγορη προσαρμογή εκ μέρους των εκπαιδευτικών, των μαθητών, αλλά και των γονέων οι οποίοι κλήθηκαν να βοηθήσουν, σε ηθικό και υλικό επίπεδο τα παιδιά τους, να προσαρμοστούν στα καινούρια δεδομένα.

Η συμμετοχή των γονέων στη μαθησιακή διαδικασία τόσο στο σχολείο όσο και στο σπίτι, έχει μελετηθεί ευρέως, κυρίως στο εξωτερικό και ο ρόλος της συμμετοχής των γονέων στην εκπαίδευση των παιδιών τους έχει καταστεί κεντρικό ζήτημα στην εκπαιδευτική πολιτική και την έρευνα. Αυτή η ενεργός συμμετοχή των γονέων στη μαθησιακή πορεία των παιδιών τους, γνωστή ως ‘γονεϊκή εμπλοκή’, είναι η συνιστώμενη προσέγγιση για τον ρόλο της οικογένειας στην εκπαιδευτική εμπειρία των μαθητών (Jeffries, 2012).

Το θεωρητικό υπόβαθρο που της γονεϊκής εμπλοκής, η εξ αποστάσεως εκπαίδευση που εφαρμόστηκε στα Ελληνικά σχολεία κατά τη διάρκεια της υγειονομικής κρίσης του Covid19 και οι προβληματισμοί που γεννήθηκαν από την δεδομένη συνθήκη, μας οδήγησαν στην απόφαση να θέσουμε ως αντικείμενο της παρούσας έρευνας τη διερεύνηση των αντιλήψεων και των απόψεων γονέων σχετικά με την εξ αποστάσεως εκπαίδευση και τον βαθμό της γονεϊκής εμπλοκής στην εν λόγω διαδικασία.

2. Θεωρητικό Πλαίσιο

Στην Ελλάδα, η εμπλοκή των γονέων στην εκπαιδευτική διαδικασία, σημείωσε μεγάλη καθυστέρηση. Το ελληνικό σχολείο αποφάσιζε στο παρελθόν για λογαριασμό των γονέων, οι οποίοι είχαν ελάχιστη ενημέρωση και μηδαμινές δυνατότητες παρέμβασης (Ματσαγγούρας και Βέρδης, 2003). Σταδιακά, άρχισε να γίνεται αντιληπτό ότι η εκπαίδευση χρειάζεται και τη συνεργασία των γονέων (Κοσσυβάκη, 2003). Ο όρος γονεϊκή εμπλοκή περιλαμβάνει μια σειρά δραστηριοτήτων, συμπεριφορών και πρακτικών των γονέων τόσο στο σπίτι όσο και στο σχολείο, συμπεριλαμβανομένων όλων των τρόπων αλληλεπίδρασης μεταξύ σχολείου και γονέα (Συμεού, 2003, Catsambis, 2001). Οι Reynolds & Clements (2005) την χαρακτηρίζουν ως την γονεϊκή ανάμιξη στη φοίτηση των παιδιών στο σπίτι ή στο σχολείο, ενώ οι Berthelsen & Walker (2008), μιλούν για προσδοκίες που οι γονείς τρέφουν για τη μελλοντική

εκπαίδευση των παιδιών τους. Οι Ho και Willms (1996) ορίζουν τη γονεϊκή εμπλοκή μέσω ενός σχήματος τεσσάρων αξόνων: συζήτηση στο σπίτι, επίβλεψη στο σπίτι, σχολική επικοινωνία και σχολική συμμετοχή. Οι Dimmock, O'Donoghue και Robb (1996) προτείνουν μια σειρά παραμέτρων οι οποίες περιλαμβάνουν την επιλογή σχολείου, τη συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων της σχολικής μονάδας, τη συμμετοχή σε δραστηριότητες διδασκαλίας και μάθησης στην τάξη και στο σπίτι και επικοινωνία μεταξύ του σπιτιού και του σχολείου.

Η γονεϊκή εμπλοκή μπορεί να έχει ποικίλες μορφές, οι οποίες, με τη σειρά τους, ενδέχεται να έχουν διαφορετικό αντίκτυπο στην ακαδημαϊκή επίδοση των παιδιών. Σύμφωνα με τα ευρήματα της έρευνας των Deslorges & Abouchar (2003), σημαντικοί παράγοντες, μεταξύ άλλων, είναι η ηλικία των παιδιών, το επίπεδο μόρφωσης των γονέων, το επίπεδο συμμετοχής του πατέρα, η οικονομική κατάσταση της οικογένειας, το οικογενειακό υπόβαθρο και το κοινωνικό περιβάλλον. Η γονεϊκή συμμετοχή στη σχολική ζωή των παιδιών από πολύ νωρίς, ισούται με καλύτερα αποτελέσματα ιδιαιτέρως όσον αφορά στην οικοδόμηση της προσωπικότητάς τους. Οι προσδοκίες των γονέων έχουν, επίσης, πολύ σημαντικό αντίκτυπο στα αποτελέσματα των παιδιών τους (Davis-Kean & Eccles, 2005, Trusty, 1998) και επηρεάζουν έντονα και τα δικά τους κίνητρα. Για παράδειγμα, οι γονείς που έχουν υψηλές προσδοκίες για τη μάθηση των παιδιών τους, πιστεύουν στις ικανότητές τους, τα εκθέτουν σε νέες εμπειρίες και ενθαρρύνουν την περιέργεια, την αποφασιστικότητα και την επίλυση προβλημάτων, μπορούν να βοηθήσουν τα παιδιά τους να αναπτύξουν ένα εγγενές κίνητρο για μάθηση. Αντίθετα, οι γονείς που χρησιμοποιούν αμοιβές ή ποινές ανάλογα με τις σχολικές επιδόσεις, ή εκφράζουν άρνηση ή θυμό για τους εκπαιδευτικούς μπορούν να αποτρέψουν τα παιδιά τους από την ανάπτυξη ενδογενών κινήτρων (Gottfried, Fleming, & Gottfried, 1994).

Η γονεϊκή εμπλοκή έχει θετικό αντίκτυπο στα ακαδημαϊκά επιτεύγματα των μαθητών και υπάρχει άμεση συσχέτιση μεταξύ της συμμετοχής των γονέων και της εκπαιδευτικής ανάπτυξης των παιδιών και των επακόλουθων ακαδημαϊκών κινήτρων (Gottfried, Fleming, & Gottfried, 1994). Τα σχολικά αποτελέσματα σχετίζονται με τον βαθμό στον οποίο ο γονέας ενδιαφέρεται, έχει επίγνωση και συμμετέχει ενεργά στις σχολικές δραστηριότητες του παιδιού του. Οι επιτυχημένοι μαθητές, οι οποίοι σημειώνουν κατά κανόνα υψηλότερες σχολικές επιδόσεις, έχουν οικογένειες που ενημερώνονται και συμμετέχουν στην εκπαίδευση τους (Fan & Chen, 2001). Οι εν λόγω μαθητές συμμετέχουν καλύτερα στα μαθήματα, εμφανίζουν λιγότερα προβλήματα συμπεριφοράς και εισάγονται ευκολότερα στα Πανεπιστήμια (Trusty, 1996).

Μέσα από την ενδελεχή έρευνα της γονεϊκής εμπλοκής, έχουν αναπτυχθεί αρκετά θεωρητικά μοντέλα ανάλυσης της συνεργασίας γονέων και σχολείου. Στα πλαίσια του παρόντος άρθρου, δεν καθίσταται δυνατή η παρουσίαση όλων των σχετικών θεωρητικών μοντέλων, ούτε, φυσικά η εκτεταμένη ανάλυσή τους, παρά μόνο μία ενδεικτική αναφορά στα γνωστότερα από αυτά.

Το θεωρητικό μοντέλο που προτάθηκε από τον Bronfenbrenner (1979, 2004), είναι παιδοκεντρικό, καθώς τοποθετεί το παιδί στο κέντρο όλων των συστημάτων και των παραγόντων επίδρασης των σχέσεων σχολείου, οικογένειας και κοινότητας, ενώ στο μοντέλο

των επικαλυπτόμενων σφαιρών επιρροής της Epstein (1995, 2007), ο ρόλος των εκπαιδευτικών αναδεικνύεται ως ρυθμιστικός παράγοντας της γονεϊκής εμπλοκής, διότι αυτοί καθορίζουν το βαθμό στον οποίο οι γονείς εμπλέκονται στη σχολική πραγματικότητα και ο μεγαλύτερος βαθμός γονεϊκής εμπλοκής παρατηρείται στην προσχολική ηλικία και στις μικρές τάξεις του δημοτικού σχολείου γιατί, κατά κανόνα, οι γονείς εμπλέκονται περισσότερο στην εκπαιδευτική διαδικασία σε αυτές τις ηλικίες. Για τους Ryan και Adams (1995), η εμπλοκή των γονέων στη σχολική επίδοση του παιδιού επηρεάζεται από τα ατομικά χαρακτηριστικά του παιδιού που σχετίζονται με τη σχολική του επίδοση, τις προσδοκίες των γονέων και το μορφωτικό τους επίπεδο, ενώ παρατηρείται απουσία παραμέτρων που σχετίζονται με την σχολική μονάδα και τους εκπαιδευτικούς της. Το μοντέλο των Hoover-Dempsey & Sandler (1995), εστιάζει ιδιαίτερα στην πλευρά των γονέων, δίνοντας έμφαση στα κίνητρά τους, το μορφωτικό τους επίπεδο και την ενθάρρυνση του παιδιού τους, ενώ οι Eccles και Harold (1996), επισημαίνουν πως οι εκπαιδευτικοί συμβάλλουν στην ανάπτυξη σχέσεων σχολείου-γονέων, παρ’ όλα αυτά, η αλλαγή βαθμίδας περιορίζει την γονεϊκή εμπλοκή σημαντικά, διότι, τα παιδιά επιθυμούν λιγότερο τη βοήθεια των γονιών τους και οι ίδιοι οι γονείς, σε μεγάλο βαθμό, δεν μπορούν πια να τα βοηθήσουν.

Συμπερασματικά, τα παραπάνω μοντέλα αν και υιοθετούν διαφορετικούς επιστημονικούς προσανατολισμούς, συμβάλλουν στην καλύτερη κατανόηση των διεργασιών και των παραμέτρων που επηρεάζουν τη συνεργασία σχολείου, οικογένειας και κοινότητας και μπορούν να λειτουργήσουν συμπληρωματικά στον σχεδιασμό και στην εφαρμογή μιας επιτυχημένης εκπαιδευτικής πολιτικής για τη συνεργασία σχολείου, οικογένειας και κοινότητας (Μυλωνάκου-Κεκέ, 2009, σ.232).

3. Η Έρευνα

3.1 Σκοπός, μεθοδολογία και ερευνητικά ερωτήματα της έρευνας

Όπως αναφέρθηκε ήδη, η απόφαση να τεθεί ως αντικείμενο της παρούσας έρευνας η διερεύνηση των απόψεων γονέων σχετικά με την εξ αποστάσεως εκπαίδευση και ο βαθμός της γονεϊκής εμπλοκής στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση που εφαρμόστηκε στα Ελληνικά σχολεία κατά τη διάρκεια της υγειονομικής κρίσης του Covid19, ήταν αποτέλεσμα των προβληματισμών που γεννήθηκαν ως απόρροια της εν λόγω διαδικασίας. Συνεπώς, καταλήξαμε στο συμπέρασμα πως η διερεύνηση των απόψεων των γονέων θα μπορούσε να τροφοδοτήσει τους σχεδιαστές προγραμμάτων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, με στόχο την καλύτερη οργάνωσή τους.

Από την παραπάνω σκοποθεσία προέκυψαν οι επιμέρους στόχοι και τα ερωτήματα τα οποία οδήγησαν στη διατύπωση των ερωτημάτων. Προκειμένου να καταλήξουμε σε έγκυρα, ακριβή και αξιόπιστα ερευνητικά ερωτήματα, ακολουθήσαμε ένα συγκεκριμένο μεθοδολογικό πλαίσιο ποσοτικής έρευνας, πάνω στο οποίο βασίσαμε την υλοποίηση της δικής μας έρευνας (Παππάς, 2002, Creswell, 2011). Συγκεκριμένα, αφού προσδιορίσαμε και εξειδικεύσαμε τον

στόχο της έρευνας, επιλέξαμε τη μέθοδο συλλογής των δεδομένων και κατανοήσαμε τα χαρακτηριστικά των ερωτώμενων (Παρασκευόπουλος, 1999), επιλέξαμε να συλλέξουμε ερευνητικά δεδομένα από γονείς, με τη μέθοδο του ερωτηματολογίου, διότι:

- είναι εύκολη η δημιουργία και η χρήση του,
- οι ερωτώμενοι μπορούν να εκφραστούν ελεύθερα (έλλειψη άμεσης επικοινωνίας),
- οι τρόποι ανάλυσης του υλικού είναι τυποποιημένοι,
- ο ερευνητής δεν μπορεί να επηρεάσει τις απαντήσεις,
- είναι η λιγότερο χρονοβόρα μέθοδος.

Τα ερωτηματολόγια δημιουργήθηκαν μέσω της εφαρμογής Google Forms και εστάλησαν μέσω μέιλ και κοινωνικών δικτύων, όπως το Messenger. Ιδιαίτερη σημασία δόθηκε στο μέγεθος του ερωτηματολογίου, διότι ένα μεγάλο ερωτηματολόγιο είναι εξ αρχής αποθαρρυντικό. Έτσι, για να μειώσουμε τον αριθμό των σελίδων, χρησιμοποιήσαμε την κατάλληλη γραμματοσειρά, η οποία είχε ένα αρκετά ικανοποιητικό μέγεθος, ώστε και να μην καλύπτει πολύ χώρο αλλά και οι χαρακτήρες να είναι ευανάγνωστοι. Προσπαθήσαμε οι ερωτήσεις να είναι συνοπτικές και περιεκτικές, ώστε να συμπληρώνονται εύκολα και αποφύγαμε τις άσκοπες ερωτήσεις, ώστε να ξκαταλήξουμε σε ένα σύνολο περίπου 20 ερωτήσεων, επαρκές για χρήσιμα συμπεράσματα. Οι συμμετέχοντες, οι οποίοι συμμετείχαν εθελοντικά στην έρευνα, εντοπίστηκαν καταρχάς στο κοινωνικό και επαγγελματικό περιβάλλον της ερευνήτριας και εν συνεχεία η διάχυση επιτεύχθηκε μέσω των κοινωνικών και επαγγελματικών επαφών του αρχικού πυρήνα. Φροντίσαμε να επιμείνουμε στο ζήτημα της ανωνυμίας, δώσαμε εγγυήσεις για το πώς θα χρησιμοποιούσαμε τις πληροφορίες που θα αντλούσαμε και επιδιώξαμε το δείγμα να είναι όσο το δυνατόν ευρύτερο όσον αφορά στην ηλικία το επάγγελμα και το επίπεδο μόρφωσης.

Αφού μελετήθηκαν οι απαντήσεις, τα δεδομένα ομαδοποιήθηκαν έχοντας ως γνώμονα τις ερωτήσεις και τα ερευνητικά ερωτήματα εφαρμόζοντας τη μέθοδο ανάλυσης περιεχομένου (Αναστασιάδου, 2015).

Πιο συγκεκριμένα, τα ερευνητικά μας ερωτήματα ήταν τα εξής:

1. Ποιος ήταν ο βαθμός γονεϊκής εμπλοκής των συμμετεχόντων πριν την κρίση του Covid19.
2. Ποιος ήταν ο βαθμός γονεϊκής εμπλοκής των συμμετεχόντων κατά την κρίση του Covid19.
3. Ποιες ήταν οι σχέσεις εκπαιδευτικών και συμμετεχόντων-γονέων πριν την κρίση του Covid19 και κατά την κρίση του Covid19.
4. Πόσο ο βαθμός γονεϊκής εμπλοκής επηρέασε την εμπλοκή των παιδιών στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση.

3.2 Αξιοπιστία και εγκυρότητα της έρευνας - περιορισμοί

Ανεξαρτήτως ερευνητικής μεθοδολογίας, κατά τη διεξαγωγή μίας οποιασδήποτε έρευνας, η αξιοπιστία και η εγκυρότητα είναι μέγιστης σημασίας, ώστε να εξασφαλιστεί, στο μέτρο του δυνατού, η εγκυρότητα των αποτελεσμάτων.

Σύμφωνα με τον Creswell (2011), αξιοπιστία σημαίνει πως ένα ερευνητικό εργαλείο παράγει όμοια αποτελέσματα κάτω από όμοιες συνθήκες. Προσπαθήσαμε, συνεπώς, να διατυπώσουμε σαφείς ερωτήσεις οι οποίες να εξασφαλίσουν, στο μέτρο του δυνατού, αντικειμενικές απαντήσεις.

Καταβλήθηκε προσπάθεια ο πληθυσμός-στόχος να αποτελείται από γονείς μαθητών όλων των βαθμίδων, διαφόρων επαγγελμάτων και διαφορετικού μορφωτικού επιπέδου. Τέλος, όσον αφορά στη γεωγραφική διασπορά του δείγματος, οι ερωτώμενοι είναι, κατά κύριο λόγο, κάτοικοι Αττικής, συμμετείχαν, όμως, και γονείς κάτοικοι Εύβοιας και Βοιωτίας.

3.3 Ατομικά χαρακτηριστικά των συμμετεχόντων

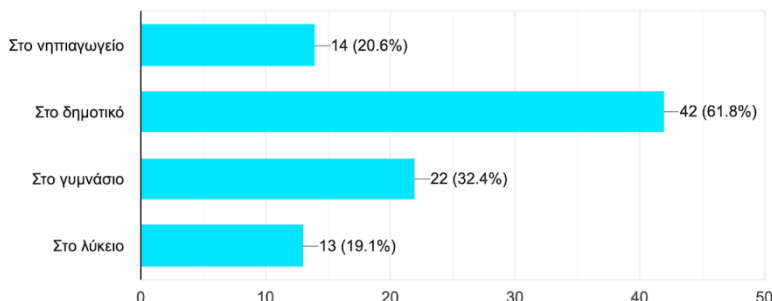
Όσον αφορά στην ηλικία των γονέων, μόνο το 1,5% ανήκει στην ηλικιακή ομάδα κάτω των 35 ετών, το 60,3% ανήκει στην ηλικιακή ομάδα 35-45 και το 38,2% ανήκει στην ηλικιακή ομάδα 45-55. Η συντριπτική πλειοψηφία είναι γυναίκες, 66 από τους 68 ερωτώμενους.

Αναφορικά με το επίπεδο σπουδών τους, 33,8% είναι απόφοιτοι Λυκείου, 44,1% είναι απόφοιτοι ΑΕΙ και 22,1% είναι κάτοχοι Μεταπτυχιακού Διπλώματος.

Ως προς το επάγγελμά τους, 42,6% είναι Εκπαιδευτικοί, 13,2% είναι Δημόσιοι Υπάλληλοι, 22% είναι Ιδιωτικοί Υπάλληλοι, 10,3% είναι Ελεύθεροι Επαγγελματίες και 11,9% δεν εργάζονται.

Το 23,5% έχει 1 παιδί, το 69,1% έχει 2 παιδιά, το 5,9% έχει 3 παιδιά και το 1,5% των συμμετεχόντων έχει περισσότερα από 3 παιδιά, τα οποία φοιτούν:

5. Τα παιδιά φοιτούν
68 responses

Graph 1.Βαθμίδα φοίτησης παιδιών

3.4 Τα ευρήματα της έρευνας

3.4.1 Ερευνητικό ερώτημα : Ποιος ήταν ο βαθμός γονεϊκής εμπλοκής των συμμετεχόντων πριν την κρίση του Covid19

Στο ερώτημα *Συνήθως βοηθάτε τα παιδιά σας με τις εργασίες τους στο σπίτι;*, το 11,8 % απάντησε καθόλου, το 32,4 1-2 φορές την εβδομάδα, το 16,2% 1-2 φορές τον μήνα και το 39,7% καθημερινά.

Πιο συγκεκριμένα, από τους γονείς με παιδιά στο Νηπιαγωγείο, 7,15% απάντησαν καθόλου, 35,7% 1-2 φορές την εβδομάδα, 7,15% 1-2 φορές τον μήνα και 50% καθημερινά. Από τους γονείς με παιδιά στο Δημοτικό, 2,4% απάντησαν καθόλου, 31% 1-2 φορές την εβδομάδα, 7,1% 1-2 φορές τον μήνα και 59,5% καθημερινά. Από τους γονείς με παιδιά στο Γυμνάσιο, 4,5% απάντησαν καθόλου, 36,4% 1-2 φορές την εβδομάδα, 36,4% 1-2 φορές τον μήνα και 22,7% καθημερινά. Τέλος, από τους γονείς με παιδιά στο Λύκειο, 38,5% απάντησαν καθόλου, 7,7% 1-2 φορές την εβδομάδα, 30,8% 1-2 φορές τον μήνα και 23% καθημερινά.

Από τους γονείς κατόχους Μεταπτυχιακού, 20% απάντησαν καθόλου, 33,3% 1-2 φορές την εβδομάδα, 6,7% 1-2 φορές τον μήνα και 40% καθημερινά. Το 10% των γονέων αποφοίτων ΑΕΙ απάντησε καθόλου, το 36,7% 1-2 φορές την εβδομάδα, το 10% 1-2 φορές τον μήνα και το 43,3% καθημερινά. Το 8,8% των γονέων αποφοίτων Λυκείου απάντησε καθόλου, το 26% 1-2 φορές την εβδομάδα, το 30,4% 1-2 φορές τον μήνα και το 34,8% καθημερινά.

3.4.2 Ερευνητικό ερώτημα : Ποιος ήταν ο βαθμός γονεϊκής εμπλοκής των συμμετεχόντων κατά την κρίση του Covid19

Στο ερώτημα *Οργάνωσε προγράμματα σύγχρονης εκπαίδευσης το σχολείο του παιδιού σας κατά την κρίση του Covid19;*, το 72,1% απάντησε Ναι και το 27,9% Όχι.

Στο ερώτημα *Αν ΝΑΙ πόσο διάστημα μετά την απόφαση διακοπής μαθημάτων άρχισε η σύγχρονη εκπαίδευση;*, το 13,5% απάντησε Μία εβδομάδα, το 28,8% Δύο εβδομάδες και το 57,7% Τρεις εβδομάδες.

Πίνακας 1. Πόσο ικανοποιημένοι είστε από τα προγράμματα σύγχρονης εκπαίδευσης που οργάνωσε το σχολείο του παιδιού σας κατά την κρίση του Covid19;

Data	Frequency	%
Καθόλου	4	8,2
Λίγο	15	30,6
Αρκετά	17	34,6

Πολύ	9	18,4
Πάρα πολύ	4	8,2
Total	49	100.0

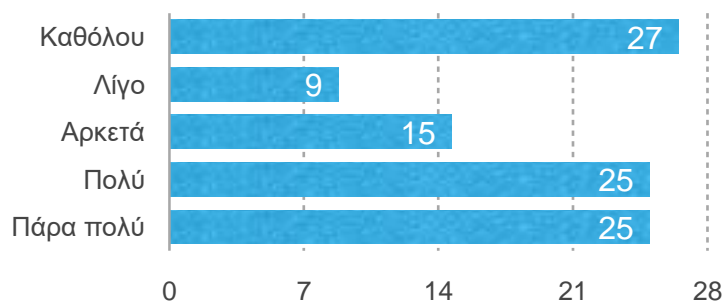
Στο ερώτημα *Οργάνωσε προγράμματα ασύγχρονης εκπαίδευσης (ανάθεση εργασιών, αποστολή υλικού) το σχολείο του παιδιού σας κατά την κρίση του Covid19;*, το 91,2% απάντησε Ναι και το 8,8% Όχι.

Στο ερώτημα *Αν ΝΑΙ πόσο διάστημα μετά την απόφαση διακοπής μαθημάτων άρχισε η ασύγχρονη εκπαίδευση;*, το 19% απάντησε Μία εβδομάδα, το 38,1% Δύο εβδομάδες και το 42,9% Τρεις εβδομάδες.

Πίνακας 2. Πόσο ικανοποιημένοι είστε από τα προγράμματα ασύγχρονης εκπαίδευσης που οργάνωσε το σχολείο του παιδιού σας κατά την κρίση του Covid19;

Data	Frequency	%
Καθόλου	5	7,94%
Λίγο	18	28,57%
Αρκετά	13	20,63%
Πολύ	18	28,57%
Πάρα πολύ	9	14,29%
Total	63	100.0

Στο ερώτημα *Πόσο χρειάστηκε η βοήθεια σας για την εργασία που είχαν τα παιδιά σας στο σπίτι στα πλαίσια της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης;* οι απαντήσεις ήταν οι εξής:

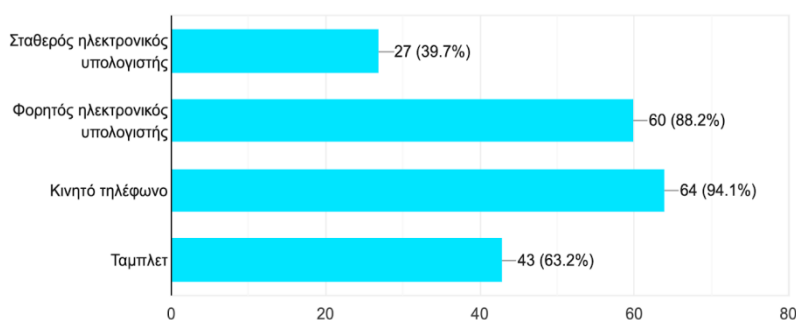
Graph 2. Πόσο χρειάστηκε η βοήθεια σας για την εργασία που είχαν τα παιδιά σας στο σπίτι στα πλαίσια της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης;

Πιο συγκεκριμένα, από τους γονείς μαθητών Νηπιαγωγείου, το 35,7% απάντησε καθόλου, το 7,2% λίγο, το 21,4% αρκετά, το 14,3% πολύ και το 21,4% πάρα πολύ. Από τους γονείς μαθητών Δημοτικού, 9,5% απάντησαν καθόλου, 4,8 % λίγο, 11,9% αρκετά, 35,7% πολύ και 38,1% πάρα πολύ. Από τους γονείς μαθητών Γυμνασίου, 22,7% απάντησαν καθόλου, 18,2% λίγο, 13,6% αρκετά, 22,7% πολύ και 22,7% πάρα πολύ. Τέλος, από τους γονείς μαθητών Λυκείου, 69,2% απάντησαν καθόλου, 15,4% λίγο και 15,4% αρκετά.

Στο ερώτημα *Ποιες ηλεκτρονικές συσκευές υπάρχουν στο σπίτι σας;* οι απαντήσεις που δόθηκαν είναι:

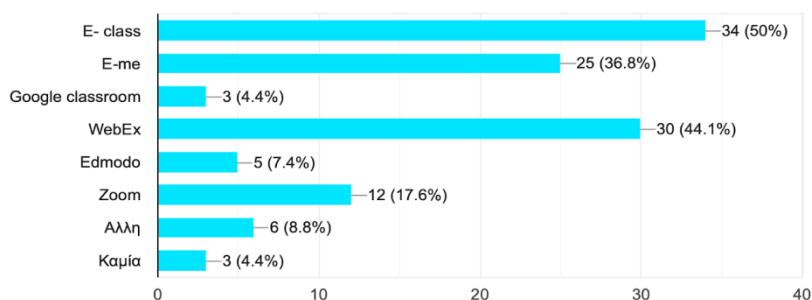
6. Ποιες ηλεκτρονικές συσκευές από τις παρακάτω υπάρχουν στο σπίτι σας;
68 responses

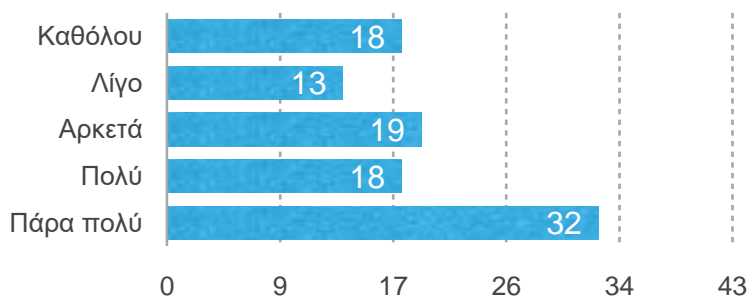
Graph 3. Ηλεκτρονικές συσκευές οι οποίες χρησιμοποιήθηκαν στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση

Στο ερώτημα *Ποιες εκπαιδευτικές πλατφόρμες χρησιμοποιήθηκαν;* οι ερωτώμενοι απάντησαν ως εξής:

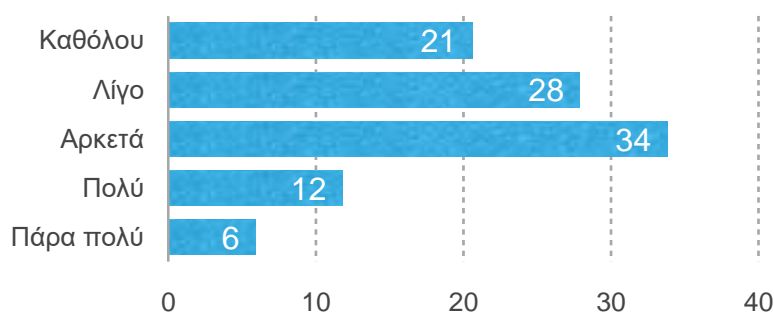
13. Ποιες εκπαιδευτικές πλατφόρμες χρησιμοποιήθηκαν;
68 responses

Graph 4. Εκπαιδευτικές πλατφόρμες που χρησιμοποιήθηκαν στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση

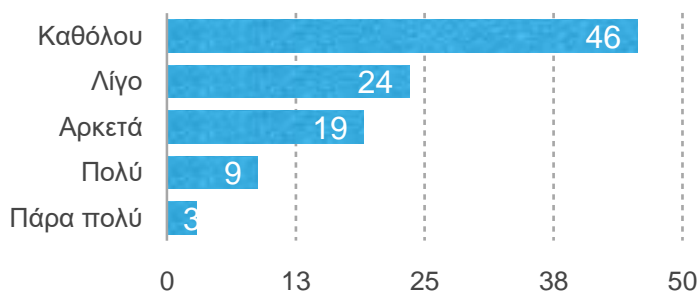

Graph 5. Πόσο χρειάστηκε η βοήθεια σας για την σύνδεση των παιδιών σας στις εκπαιδευτικές πλατφόρμες;

Graph 6. Θεωρείτε πως η εξ αποστάσεως εκπαίδευση βοήθησε τη μαθησιακή διαδικασία του παιδιού σας;

Τέλος, στην ερώτηση *Θεωρείτε πως οι εργασίες οι οποίες δόθηκαν στα παιδιά σας, στα πλαίσια της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, λειτούργησαν ως έναυσμα για περαιτέρω αναζήτηση πληροφοριών από άλλες βιβλιογραφικές ή διαδικτυακές πηγές;* οι γονείς απάντησαν ως εξής:

Graph 7. Θεωρείτε πως οι εργασίες οι οποίες δόθηκαν στα παιδιά σας, στα πλαίσια της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, λειτούργησαν ως έναυσμα για περαιτέρω αναζήτηση πληροφοριών από άλλες βιβλιογραφικές ή διαδικτυακές πηγές

3.4.3 Ερευνητικό ερώτημα : Ποιες ήταν οι σχέσεις εκπαιδευτικών και συμμετεχόντων-γονέων πριν την κρίση του Covid19 και κατά την κρίση του Covid19

Στην ερώτηση *Πόσες φορές το χρόνο ενημερώνεστε για την πρόοδο των παιδιών σας από τους εκπαιδευτικούς τους;*, το 33,8% απάντησε Λιγότερες από 3 φορές τον χρόνο και το 66,2% Περισσότερες από 3 φορές τον χρόνο.

Από τους γονείς παιδιών του Νηπιαγωγείου, το 50% απάντησε Περισσότερες από 3 φορές τον χρόνο και το 50% Λιγότερες από 3 φορές τον χρόνο. Από τους γονείς με παιδιά στο δημοτικό, το 81% απάντησε Περισσότερες από 3 φορές τον χρόνο και το 19% Λιγότερες από 3 φορές τον χρόνο. Από τους γονείς παιδιών Γυμνασίου, το 50% απάντησε Περισσότερες από 3 φορές τον χρόνο και το 50% Λιγότερες από 3 φορές τον χρόνο. Από τους γονείς με παιδιά στο Λύκειο, το 69,2% απάντησε Περισσότερες από 3 φορές τον χρόνο και το 30,8% Λιγότερες από 3 φορές τον χρόνο.

Από τους γονείς κατόχους Μεταπτυχιακού, το 60% απάντησε Περισσότερες από 3 φορές τον χρόνο και το 40% Λιγότερες από 3 φορές τον χρόνο. Από τους απόφοιτους ΑΕΙ, το 70% απάντησε Περισσότερες από 3 φορές τον χρόνο και το 30% Λιγότερες από 3 φορές τον χρόνο. Τέλος, από τους απόφοιτους Λυκείου, το 65,2% απάντησε Περισσότερες από 3 φορές τον χρόνο και το 34,8% Λιγότερες από 3 φορές τον χρόνο.

Στο επόμενο ερώτημα *Οι εκπαιδευτικοί του παιδιού σας ήταν σε επαφή μαζί σας στα πλαίσια της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης;* Το 32,4% απάντησε καθόλου, το 16,2% λίγο, το 23,5% αρκετά, το 19,1% πολύ και το 8,8% πάρα πολύ.

Από τους γονείς παιδιών του Νηπιαγωγείου, το 21,4% απάντησε καθόλου, το 7,2% λίγο, το 28,6% αρκετά, το 21,4% πολύ και το 21,4% πάρα πολύ. Από τους 42 γονείς με παιδιά στο Δημοτικό, το 14,3% απάντησε καθόλου, το 16,7% λίγο, το 31% αρκετά, το 23,7% πολύ και 14,3% πάρα πολύ. Από τους γονείς παιδιών Γυμνασίου, το 45,5% απάντησε καθόλου, το 22,7% λίγο, το 9,1% αρκετά και το 22,7% πολύ. Από τους γονείς με παιδιά στο Λύκειο, το 69,2% απάντησε καθόλου, το 7,7% λίγο, το 7,7% αρκετά και το 15,4% πολύ.

Από τους γονείς κατόχους Μεταπτυχιακού, το 33,3% απάντησε καθόλου, το 6,7% λίγο, το 26,7% αρκετά, το 20% πολύ και το 13,3% πάρα πολύ. Από τους γονείς απόφοιτους ΑΕΙ, το 23,3% απάντησε καθόλου, το 20% λίγο, το 26,7% αρκετά, το 16,7% πολύ και το 13,3% πάρα πολύ. Τέλος, από τους απόφοιτους Λυκείου, το 43,5% απάντησε καθόλου, το 17,4% λίγο, το 17,4% αρκετά, και το 21,8% πολύ.

3.4.4 Ερευνητικό ερώτημα : Πόσο ο βαθμός γονεϊκής εμπλοκής επηρέασε την εμπλοκή των παιδιών στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση

Στην ερώτηση *Θεωρείτε ότι κατά την κρίση του Covid19 έχετε εμπλακεί περισσότερο ή λιγότερο από ότι συνήθως στη μαθησιακή διαδικασία του παιδιού σας;* το 70,6% απάντησε περισσότερο και το 29,4% λιγότερο.

Πιο συγκεκριμένα, από τους γονείς παιδιών του Νηπιαγωγείου, το 85,7% απάντησε περισσότερο και το 14,3% λιγότερο, από τους γονείς με παιδιά στο Δημοτικό, το 78,6% απάντησε περισσότερο και το 21,4% λιγότερο, από τους γονείς παιδιών Γυμνασίου, το 69,2% απάντησε περισσότερο και το 30,8% λιγότερο και από τους γονείς με παιδιά στο Λύκειο, το 38,5% απάντησε περισσότερο και το 61,6% λιγότερο.

Από τους γονείς κατόχους Μεταπτυχιακού, το 66,7% απάντησε περισσότερο και το 33,3% λιγότερο, από τους απόφοιτους ΑΕΙ, το 76,7% απάντησε περισσότερο και το 23,3% λιγότερο. Τέλος, από τους απόφοιτους Λυκείου, το 65,2% απάντησε περισσότερο και το 34,8% λιγότερο.

Τέλος, το 73,5% απάντησε Ναι και το 26,5% Όχι, στην ερώτηση *Θεωρείτε πως η στάση σας παρακίνησε το παιδί σας να ασχοληθεί με την εξ αποστάσεως εκπαίδευση;*

Από αυτούς που απάντησαν Ναι, Το 12,1% απάντησε πολύ λίγο, το 1,1% λίγο, το 20,7% αρκετά, το 31% πολύ και το 34,5% πάρα πολύ. Αναλυτικά, οι γονείς με παιδιά στο νηπιαγωγείο, απάντησαν Ναι και Όχι σε ποσοστό 50% και 50%, οι γονείς με παιδιά στο δημοτικό, απάντησαν Ναι σε ποσοστό 83,3% και Όχι σε ποσοστό 16,7%, οι γονείς με παιδιά στο Γυμνάσιο απάντησαν Ναι σε ποσοστό 63,7% και Όχι σε ποσοστό 36,3% και οι γονείς με παιδιά στο Λύκειο απάντησαν Ναι σε ποσοστό 69,2% και Όχι σε ποσοστό 30,8%.

Όσον αφορά στο μορφωτικό επίπεδο των γονέων, οι κάτοχοι Μεταπτυχιακού απάντησαν Ναι σε ποσοστό 86,7% και Όχι σε ποσοστό 13,3%, οι απόφοιτοι ΑΕΙ απάντησαν Ναι σε ποσοστό 73,3% και Όχι σε ποσοστό 26,7% και οι απόφοιτοι Λυκείου απάντησαν Ναι σε ποσοστό 65,2% και Όχι σε ποσοστό 34,8%.

4. Συμπεράσματα

Στα προηγούμενα κεφάλαια παρουσιάστηκαν η μεθοδολογία και το αντικείμενο της έρευνας, αναλύθηκαν ο σκοπός, τα ερευνητικά ερωτήματα και τα επιμέρους στοιχεία του σχεδιασμού και της υλοποίησης της έρευνας. Αναφερθήκαμε στο ερευνητικό εργαλείο, τους περιορισμούς και την αξιοπιστία της έρευνας και παρουσιάσαμε τα ευρήματα της έρευνας.

Συγκεκριμένα, όσον αφορά στο 1ο ερευνητικό μας ερώτημα *Συνήθως βοηθάτε τα παιδιά σας με τις εργασίες τους στο σπίτι;*, η έρευνα αποκαλύπτει ότι το 40% τα βοηθά καθημερινά, ενώ μόνο το 12% δεν τα βοηθά καθόλου. Το ποσοστό αυξάνεται κατά πολύ στο Δημοτικό (60%), μειώνεται αισθητά στο Γυμνάσιο (22,7%), ενώ, παραδόξως παραμένει το ίδιο στο Λύκειο (23%).

Όσον αφορά στο επίπεδο μόρφωσης των γονέων, οι απόφοιτοι ΑΕΙ βοηθούν τα παιδιά τους καθημερινά σε μεγαλύτερο ποσοστό από τις υπόλοιπες κατηγορίες γονέων.

Στο 2ο ερευνητικό μας ερώτημα, *Ποιος ήταν ο βαθμός γονεϊκής εμπλοκής των συμμετεχόντων κατά την κρίση του Covid19*, παρατηρούμε πως η συντριπτική πλειοψηφία των σχολείων οργάνωσε προγράμματα σύγχρονης και κατά κύριο λόγο ασύγχρονης εκπαίδευσης, τα οποία

ξεκίνησαν στις περισσότερες περιπτώσεις τρεις εβδομάδες μετά την απόφαση του ΥΠΑΙΘ. Στο σημείο αυτό πρέπει να σημειώσουμε πως όλοι ανεξαιρέτως οι συμμετέχοντες γνώριζαν εάν και πότε οργανώθηκαν τα εν λόγω προγράμματα από τα σχολεία στα οποία φοιτούν τα παιδιά τους, συνεπικουρώντας έτσι το συμπέρασμα πως ο βαθμός γονεϊκής τους εμπλοκής είναι πολύ μεγάλος.

Οι περισσότεροι γονείς απάντησαν πως ήταν λίγο ή αρκετά ικανοποιημένοι από την εξ αποστάσεως διδασκαλία, ενώ ένα μικρό ποσοστό εξέφρασε μεγάλη ικανοποίηση για τα προγράμματα σύγχρονης και ασύγχρονης εκπαίδευσης, ωθώντας στο συμπέρασμα πως η γονεϊκή εμπλοκή ήταν τέτοια, ώστε επέτρεπε τον σχηματισμό άποψης.

Το δεύτερο, πολύ σημαντικό συμπέρασμα, είναι ότι περισσότεροι από τους μισούς γονείς απάντησαν πως τα παιδιά τους χρειάστηκαν τη βοήθεια τους στα πλαίσια της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, με τους γονείς παιδιών Δημοτικού να απαντούν πως η βοήθεια τους χρειάστηκε πάρα πολύ και τους μαθητές παιδιών Λυκείου να απαντούν σε μεγάλο ποσοστό πως δε χρειάστηκε καθόλου, γεγονός που δεν προκαλεί έκπληξη διότι η γονεϊκή εμπλοκή φθίνει καθώς τα παιδιά μεγαλώνουν.

Οι απαντήσεις στο 2ο, κατά σειρά, ερευνητικό μας ερώτημα, καταδεικνύουν ότι οι γονείς παιδιών Δημοτικού συνέχισαν να βοηθούν τα παιδιά τους και στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση και μάλιστα κατά 10% περισσότερο, οι γονείς μαθητών Γυμνασίου οι οποίοι απάντησαν πως γενικώς βοηθούν πολύ τα παιδιά τους σε ποσοστό 22,7%, αύξησαν κατακόρυφα την γονεϊκή τους εμπλοκή, απαντώντας πως βοήθησαν τα παιδιά τους στην εξ αποστάσεως διδασκαλία, πολύ και πάρα πολύ σε ποσοστό 45%. Τέλος, οι γονείς μαθητών Λυκείου οι οποίοι βοηθούσαν τα παιδιά τους συστηματικά σε ποσοστό 23%, τα βοήθησαν αρκετά σε ποσοστό 15,4%. Το συμπέρασμα αυτό είναι πολύ ενδιαφέρον διότι πρόκειται για τη μόνη βαθμίδα στην οποία ο βαθμός γονεϊκής εμπλοκής μειώθηκε κατά την περίοδο της υγειονομικής κρίσης του Covid19 και της εξ αποστάσεως διδασκαλίας.

Από τις απαντήσεις στο ερώτημα *Ποιες ηλεκτρονικές συσκευές οι οποίες χρησιμοποιήθηκαν στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση*, εξάγουμε το συμπέρασμα πως όλοι οι ερωτώμενοι είχαν τα ηλεκτρονικά μέσα να υποστηρίζουν την εξ αποστάσεως εκπαίδευση, στις πιο πολλές περιπτώσεις με περισσότερες από μία ηλεκτρονικές συσκευές, μία εκ των οποίων ήταν το κινητό τηλέφωνο (94%).

Ένα ακόμη ενδιαφέρον συμπέρασμα είναι το ότι όλοι οι γονείς απάντησαν στην ερώτηση *Ποιες εκπαιδευτικές πλατφόρμες χρησιμοποιήθηκαν*, συνεπώς αντιλαμβανόμαστε πως εμπλέκονταν διαρκώς στη διαδικασία, γνώριζαν τι συνέβαινε και ποιες πλατφόρμες χρησιμοποιούσαν τα παιδιά τους. Το e-class χρησιμοποιήθηκε σε ποσοστό 50%, ακολουθούμενο από το WebEx σε ποσοστό 44% και το E-me σε ποσοστό 37%.

Ο βαθμός γονεϊκής εμπλοκής στη σύνδεση των μαθητών στις εκπαιδευτικές πλατφόρμες ήταν μεγάλος, επιβεβαιώνοντας emphaticά τις προσδοκίες μας, διότι οι περισσότεροι γονείς απάντησαν Πολύ και Πάρα Πολύ στο ερώτημα *Πόσο χρειάστηκε η βοήθεια σας για την σύνδεση των παιδιών σας στις εκπαιδευτικές πλατφόρμες*.

Από το ερευνητικό ερώτημα *Θεωρείτε πως η εξ αποστάσεως εκπαίδευση βοήθησε τη μαθησιακή διαδικασία του παιδιού σας*, το συμπέρασμα είναι πως οι περισσότεροι πιστεύουν πως βοήθησε αρκετά και τέλος, από το ερευνητικό ερώτημα *Θεωρείτε πως οι εργασίες οι οποίες δόθηκαν στα παιδιά σας, στα πλαίσια της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, λειτούργησαν ως έναυσμα για περαιτέρω αναζήτηση πληροφοριών από άλλες βιβλιογραφικές ή διαδικτυακές πηγές*, συνάγεται πως οι γονείς δεν θεωρούν καθόλου πως η εξ αποστάσεως εκπαίδευση έδωσε κάποια επιπλέον ώθηση για μάθηση στα παιδιά τους.

Το 3ο μας ερευνητικό μας ερώτημα είχε να κάνει με την γονεϊκή εμπλοκή σε σχέση με τους εκπαιδευτικούς της σχολικής μονάδας φοίτησης των παιδιών τους. Προσπαθήσαμε να ανιχνεύσουμε ποια είναι η συνήθης σχέση γονέων-εκπαιδευτικών και αν ο βαθμός αυτής άλλαξε κατά την κρίση του Covid19. Σε αυτό το ερευνητικό μας ερώτημα, η έρευνα αποκάλυψε πως η πλειοψηφία των γονέων, ανεξαρτήτως μορφωτικού επιπέδου, ενημερώνεται περισσότερες από 3 φορές τον χρόνο για την πρόοδο των παιδιών της. Πιο συγκεκριμένα οι γονείς στο Νηπιαγωγείο είναι διχασμένοι, οι μισοί ενημερώνονται περισσότερες από 3 φορές τον χρόνο και οι μισοί λιγότερες από 3 φορές τον χρόνο. Το ποσοστό αυξάνεται δραματικά στο Δημοτικό όπου περισσότερες από 3 φορές τον χρόνο ενημερώνεται το 81%. Στο Γυμνάσιο το ποσοστό πέφτει ξανά στο 50-50, ενώ παραδόξως αυξάνεται στο Λύκειο σε 70%. Θεωρούμε αυτό το συμπέρασμα ιδιαίτερα βαρύνουσας σημασίας, καθώς το συγκεκριμένο εύρημα έρχεται σε αντίθεση με τη βιβλιογραφική ανασκόπηση η οποία υποδεικνύει πως ο βαθμός γονεϊκής εμπλοκής μειώνεται προοδευτικά από βαθμίδα σε βαθμίδα.

Σχετικά με την επαφή γονέων-εκπαιδευτικών στα πλαίσια της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, παρότι το συμπέρασμα είναι πως σε γενικές γραμμές δεν υφίστατο σε ικανοποιητικό βαθμό, καθώς μόνο το 28% απάντησε Πολύ ή Πάρα Πολύ στο ερώτημα *Οι εκπαιδευτικοί του παιδιού σας ήταν σε επαφή μαζί σας στα πλαίσια της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης*, τα επιμέρους ποσοστά ποικίλλουν διότι στο Νηπιαγωγείο και στο Δημοτικό υπήρχε ικανοποιητική επαφή, ενώ στο Γυμνάσιο και στο Λύκειο η απάντηση Καθόλου ήταν η επικρατέστερη.

Το τελευταίο αλλά ιδιαίτερα σημαντικό, ερευνητικό μας ερώτημα είχε στόχο να ανιχνεύσει πόσο ο βαθμός γονεϊκής εμπλοκής επηρέασε την εμπλοκή των παιδιών στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Το σημαντικότερο συμπέρασμα το οποίο εξάγεται είναι πως ο βαθμός γονεϊκής εμπλοκής, ανεξαρτήτως μορφωτικού επιπέδου των γονέων, αυξήθηκε κατά την κρίση του Covid19, με μόνη εξαίρεση τους γονείς μαθητών Λυκείου.

Εντύπωση προκαλεί το γεγονός ότι ενώ η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτώμενων θεωρεί πως η στάση της παρακίνησε τα παιδιά να ασχοληθούν με την εξ αποστάσεως εκπαίδευση, εξαίρεση αποτελεί το Νηπιαγωγείο όπου οι γνώμες δίστανται.

Στις ποικίλες μορφές που μπορεί να έχει η γονεϊκή εμπλοκή και οι οποίες ενδέχεται να έχουν διαφορετικό αντίκτυπο στην ακαδημαϊκή επίδοση των παιδιών, σημαντικό ρόλο παίζουν παράγοντες όπως η ηλικία των παιδιών και το επίπεδο μόρφωσης των γονέων. Από την έρευνα μας, διαπιστώσαμε πως η ηλικία των παιδιών όντως παίζει σημαντικό ρόλο καθώς η

γονεϊκή εμπλοκή στο Νηπιαγωγείο ξεκινά δυναμικά, κορυφώνεται στο Δημοτικό και αρχίζει να φθίνει στο Γυμνάσιο και περισσότερο στο Λύκειο. Εντούτοις, το επίπεδο μόρφωσης των γονέων δεν φαίνεται να παίζει ιδιαίτερο ρόλο, καθώς η διαφορά στο βαθμό γονεϊκής εμπλοκής ανάμεσα στους γονείς αποφοίτους Λυκείου, πτυχιούχους ΑΕΙ και κατόχους Μεταπτυχιακού είναι ελάχιστη.

Οι προσδοκίες των γονέων επηρεάζουν έντονα και τα κίνητρα των μαθητών, όπως γνωρίζουμε από την βιβλιογραφική μας ανασκόπηση. Από την έρευνα μας και ιδιαιτέρως από τις απαντήσεις στο ερώτημα *Θεωρείτε πως η στάση σας παρακίνησε το παιδί σας να ασχοληθεί με την εξ αποστάσεως εκπαίδευση;*, εξήχθη το συμπέρασμα πως η συντριπτική πλειοψηφία θεωρεί πως η γονεϊκή εμπλοκή λειτούργησε ως σημαντικότατο κίνητρο για την ενασχόληση των παιδιών με την εξ αποστάσεως εκπαίδευση, με εξαίρεση τους γονείς με παιδιά στο Νηπιαγωγείο, οι οποίοι απάντησαν Ναι και Όχι σε ποσοστό 50% και 50%.

Τα αποτελέσματα υπήρξαν σε μεγάλο βαθμό αναμενόμενα, διότι η εξ αποστάσεως εκπαίδευση κατά την υγειονομική κρίση του Covid19, το χρονικό διάστημα Μαρτίου-Ιουνίου 2020, αποτέλεσε μία πρωτόγνωρη διαδικασία η οποία ήταν βέβαιο πως θα απαιτούσε, σε μεγάλο βαθμό, την εμπλοκή των γονέων ούτως ώστε να μπορέσουν οι μικρότεροι, κυρίως, μαθητές να προσαρμοστούν στα καινούρια δεδομένα.

Σίγουρα, πάντως, επιβεβαιώνονται τα γνωστά, από τη βιβλιογραφική ανασκόπηση, δεδομένα: η γονεϊκή εμπλοκή συμβάλλει στην καλύτερη κατανόηση των διεργασιών και των παραμέτρων που επηρεάζουν τη συνεργασία σχολείου, οικογένειας και κοινότητας, οι γονείς μπορούν να βοηθήσουν τα παιδιά τους να αναπτύξουν ένα εγγενές κίνητρο για μάθηση και να λειτουργήσουν συμπληρωματικά στον σχεδιασμό και στην εφαρμογή, μεταξύ άλλων, και της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

Βιβλιογραφικές αναφορές

- Berthelsen, D. & Walker, S. (2008). Parents' Involvement in Their Children's Education. *Family Matters*, 79, 34-41.
- Bronfenbrenner, U. (1979). *The ecology of human development: Experiments by nature and design*. Cambridge, Harvard University Press
- Bronfenbrenner, U. (2004). *Making human beings human: Bioecological perspective on human development*. California, Sage Publications
- Catsambis, S. (2001). Expanding Knowledge of Parental Involvement in Children's Secondary Education: Connections with High School Seniors' Academic Success, *Social Psychology of Education* (5), 149–177
- Creswell, W. J., (2011). *Εκπαιδευτική έρευνα. Σχεδιασμός, διεξαγωγή και αξιολόγηση της ποσοτικής και ποιοτικής έρευνας*. (Μτφρ. Ν. Κουβαράκου). Αθήνα, Εκδόσεις Ίων.

- Davis-Kean, P. E., & Eccles, J. S. (2005). Influences and challenges to better parent school collaborations. In E. Patrikakou, R. Weissberg, S. Redding, & H. Walberg (Eds.), *School-family partnerships to children success*, Teachers College, Columbia University, pp. 57-73.
- Dimmock, C., O'Donoghue, T. & Robb, A. (1996) Parental Involvement in Schooling: an emerging research agenda, *Compare: A Journal of Comparative and International Education*, (26)1, 5-20.
- Eccles, J., & Harold, R. D. (1996). Family involvement in children's and adolescents' schooling. Στο A. Booth, & J. F. Dunn (Eds.), *Family-school links: How do they affect educational outcomes*, Routledge, pp. 3–34.
- Epstein, J. (1995). School - family - community partnerships: caring for the children we share. *Phi Delta Kappan*, 76 (9), 701- 712.
- Epstein, J. L. (2007). Connections Count. Improving Family and Community Involvement in Secondary Schools, *Principal Leadership*, (8) 2, 16-22
- Fan, X., & Chen, M. (2001). Parental involvement and students' academic achievement: A meta-analysis. *Educational Psychology Review*, 13(1), 1-22.
- Gottfried, A. E., Fleming, J. S., & Gottfried, A. W. (1994). Role of parental motivational practices in children's academic intrinsic motivation and achievement. *Journal of Educational Psychology*, 86(1), 104–113
- Ho Sui-Chu, E., & Willms, J. D. (1996). Effects of parental involvement on eighth-grade achievement. *Sociology of Education*, 69(2), 126-141.
- Hoover-Dempsey, K. V., & Sandler, H. (1995). Parental Involvement in children's education: Why does it make a difference? *Teachers' College Record*, 97 (2), 310- 331.
- Jeffries, P. R. (Ed.). (2012). *Simulation in nursing education: From conceptualization to evaluation (2nd ed.)*. New York, NY, National League for Nursing.
- Κεραμέως: Είμαστε έτοιμοι - Ξεκινά η εξ αποστάσεως εκπαίδευση. (2020). Ανακτήθηκε από <https://www.esos.gr/arthra/66585/n-kerameos-eimaste-etoimoi-xekina-i-ex-apostaseos-ekpaideysi>
- Κοσσυβάκη, Φ. (2003). *Ο ρόλος του εκπαιδευτικού στο μετανεωτερικό σχολείο: Προσδοκίες, προοπτικές, όρια*, Αθήνα, Gutenberg
- Ματσαγούρας, Η., & Βέρδης, Α. (2003). Γονείς, εταίροι στην εκπαίδευση: Απόψεις Ελλήνων γονέων υπό τη σύγχρονη προβληματική. *Επιστημονικό Βήμα Δασκάλου*, 2, 5-23.
- Μυλωνάκου - Κεκέ, Η. (2009). *Συνεργασία σχολείου, οικογένειας και κοινότητας: θεωρητικές προσεγγίσεις και πρακτικές εφαρμογές*. Αθήνα, Εκδόσεις Παπαζήση.
- Παππάς, Θ. (2002). *Η μεθοδολογία της επιστημονικής έρευνας στις ανθρωπιστικές επιστήμες*. Αθήνα, Εκδόσεις Καρδαμίτσα.

- Παρασκευόπουλος Ι. (1999). *Ερωτηματολόγιο διαπροσωπικής και ενδοπροσωπικής προσαρμογής*. Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.
- Reynolds, A. J., & Clements, M. A. (2005). Parent involvement and children's school success. In E. Patrikakou, & R. P. Weissberg (Eds.), *Family-school partnerships* New York, NY, Teachers College Press.
- Ryan, B. A., & Adams, G. R. (1995). The family-school relationships model. Στο B. A. Ryan, G. R. Adams, T. P. Gullotta, R. P. Weissberg, & R. L. Hampton (Eds.), *The Family-School Connection: Theory, Research, and Practice* Newbury Park, CA, Sage, 3- 28
- Συμεού, Λ. (2003). Σχέσεις σχολείου-οικογένειας: έννοιες, μορφές και εκπαιδευτικές συνεπαγωγές. *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, 36, 101-113.
- Trusty, J. (1998). Family influences on educational expectations of late adolescents. *The Journal of Educational Research*, 91(5), 260–270